

Hyvinvointikertomus - kuopiolaisten hyvinvoinnin tila - vuosiraportti 2017

Kh 26.3.2018

KUOPIO

Hyvinvointikertomus

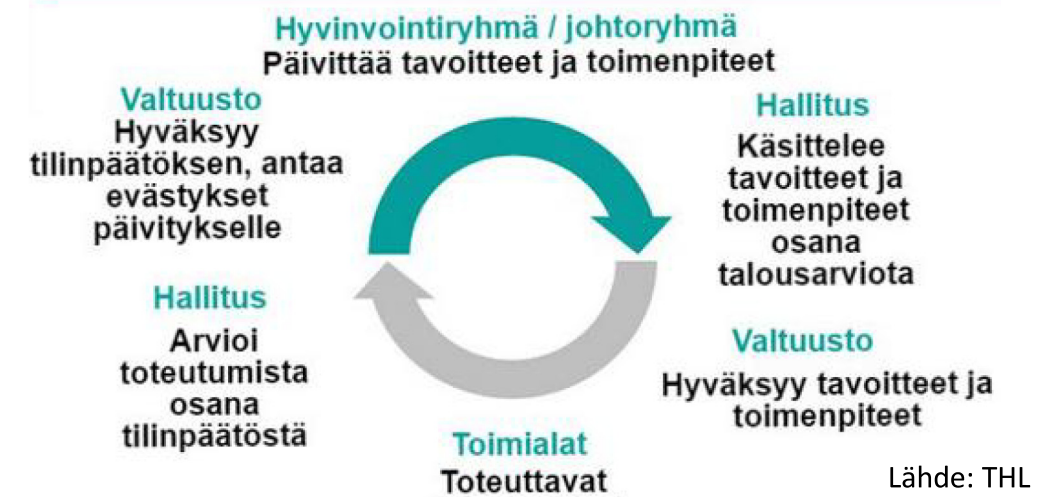
Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Terveystieteiden laaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa eli neljän vuoden välein. Kuopion laaja 2013-2016 kertomus valmistui keväällä 2017.

Tässä raportissa **arvioidaan vuodelle 2017 asetettujen tavoitteiden toteutumista**. Indikaattoritietoa ei ole vielä saatavilla kaikkien tavoitteiden osalta vuodelta 2017.

Nettisivuilta www.kuopio.fi/hyvinvointi löytyy lisää tietoa.

Kuopion hyvinvointiryhmä ja valmisteleva ryhmä.

VUOSITTAIN TOISTUVA SYKLI

Hyvinvoinnin indikaattoritietoa kerätään mm.:

- **FinSote**- kansallinen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus www.terveytemme.fi
- **Sotkanet** www.sotkanet.fi
- **Kouluterveyskysely**
- **Tea-viisari**
- **Kunnan omat indikaattorit ja tilastot**
- **Laadulliset** kyselyt ja asiakaspalautteet
- Muut viranomaiset, esim. poliisi

Hyvinvointitavoitteet 2017 ja arviointi

1. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy

- Lisätään lapsiperheiden varhaista ja avohuollon tukea.
- Kiusaamiseen ja fyysiseen uhkaan puututaan aktiivisesti.
- Seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puututaan aktiivisesti.
- Alkoholien ja huumeiden käyttö vähenee ja mielenterveyden ongelmia ehkäistään ja puututaan varhain, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Nuorten kokema terveydentila paranee, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa. Edistetään lasten ja nuorten liikkumista sekä hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistään ylipainoa.

Arviointi

- Lapsiperheiden varhaista avohuollon tukea on lisätty. Lastensuojeluilmoitusten määrä kasvoi 30 %.
- Koulukiusaaminen väheni.
- Seksuaalinen häirinnän ja väkivallan osalta tilanne on keskimääräinen tai hieman parempi kuin vertailukaupungeissa.
- Humalahakuinen juominen ja tupakoivien osuus on vähentynyt, mutta nuuskan käyttö on lisääntynyt. Päihteiden käyttö on huomattavasti yleisempää ammatillisissa oppilaitoksissa kuin lukiossa. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista huumeita on kokeillut noin 15 %.
- Lasten ja nuorten koettu terveydentila ei kohentunut. Mielenterveyspalveluiden tarve on lisääntynyt.
- Kouluruoka ei aina maistu. Päivittäisen koululounaan jättää väliin noin kolmannes 8. ja 9. luokan oppilaista.
- Ylipainoisten nuorten määrä on lisääntynyt.
- Koululaisten liikunnan harrastaminen on lisääntynyt.

Lähteet: 1) Kuopion lapsiperhepalvelun tilastot 2) Kouluterveyskyselyn 2017 tulokset.

LAPSET

NUORET

Hyvinvointitavoitteet 2017 ja arviointi

2. Työikäisten hyvinvointi lisääntyy

- Positiivinen työllistyminen ja työllisyystilanne, erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten (alle 29-v) ja ulkomaalaisten työllistymiseen kiinnitetään huomiota.
- Ennaltaehkäistään päihteiden käyttöä ja perheväkivaltatilanteita.
- Maahanmuuttajalapsiperheiden syrjäytymistä ehkäistään ja turvapaikanhakijoiden tilanteeseen reagoidaan.

Arviointi

- Työttömyys, nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys ja ulkomaalaisten työttömyys vähenivät.
- Päihteiden käyttö on runsasta. Huumeiden käyttö on lisääntynyt. Päihdepalvelujen käyttäjien määrä kasvoi.
- Perheväkivaltatilanteiden määrä lisääntyi.

3. Ikäihmisten hyvinvointi lisääntyy

- Tutkitaan ja poistetaan aktiivisuutta ehkäiseviä tekijöitä.
- Vanhusten koteihin vietävää tukea lisätään. Kotiin vietäviä turvallisuuspalveluja kehitetään.
- Ehkäistään ja puututaan mielenterveys ja päihdeongelmiin.

Arviointi

- Vanhusten koteihin vietävä tukea on lisätty suhteessa asiakasmäärään ja tarpeeseen.
- Aktiivisuutta ehkäisevien tekijöiden poistamiseksi tehdään työtä Voimaa Vanhuuteen ohjelmassa.

Hyvinvointitavoitteet 2017 ja arviointi

Kaikenikäiset

4. Kaikkien kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy

Terveellisyys, turvallisuus, yhteisöllisyys, osallisuus

- Yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja osallisuutta lisätään lähidemokratiamallin ja osallisuuden ohjelman avulla.
- Viestintää ja markkinointia hyödynnetään ja tehostetaan, otetaan hyvinvointimarkkinoinnin toimintamalli käyttöön.
- Mahdollistetaan terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja aktiivisuuteen kannustava ympäristö.
- Elinikäisen liikennekasvatuksen ja –turvallisuuden tehostaminen, erityisesti polkupyörä- ja jalankulkijaonnettomuudet

Arviointi

- Maaseutualueiden lähidemokratiamalli, pitäjäraadit, on otettu käyttöön. Kaupunkialueen lähidemokratiamallin suunnittelu on aloitettu.
- Aiempaa useampi kokee yksinäisyyttä.
- Ympäristön terveellisyys ja viihtyisyyden osalta tilanne on hyvä.
- Turvallisuuden osalta huolta tuottaa huumausainerikosten, rattijuopumusten ja törkeiden rattijuopumusten lisääntyminen. Myös katuturvallisuusindeksi on laskenut hieman. Paloturvallisuuden osalta on hyvä tilanne.
- Liikennekasvatusta on tehostettu. Jalankulkuonnettomuudet ovat vähentyneet.

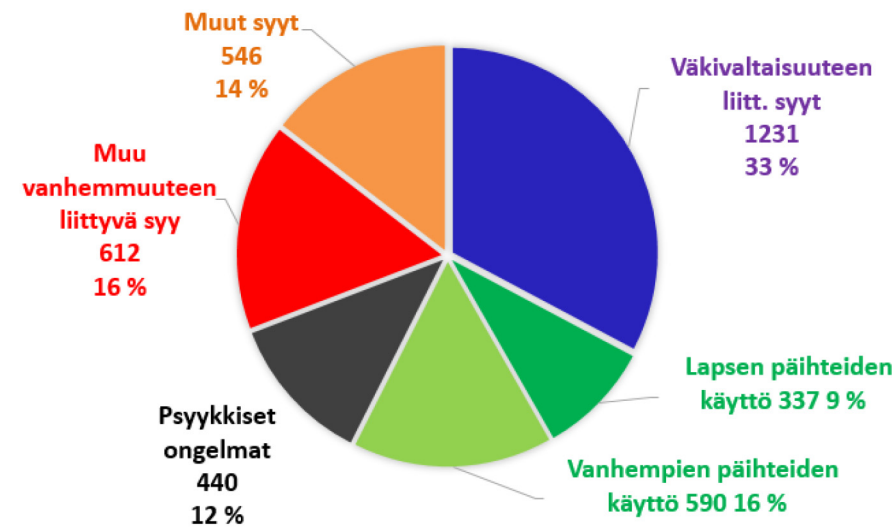

Lapsiperheiden tuki

Lastensuojeluilmoitusten määrä kasvoi 30 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2017 tehtiin 3756 ilmoitusta. Suurimmat syyt olivat perheväkivalta tai sen uhka ja vanhempien tai lapsen päihteiden käyttö tai käyttöepäily. Lastensuojelun perhetyön tarve lisääntyi.

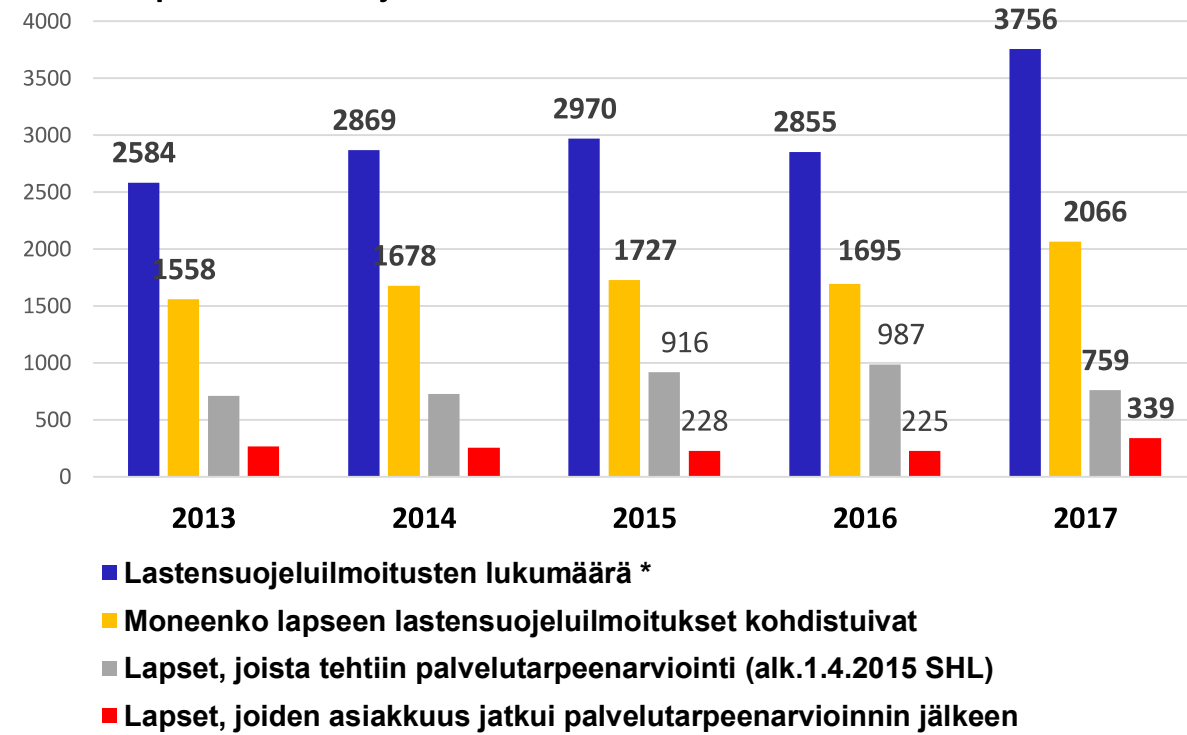
Perheneuvolan yhteydenottojen määrä kaksinkertaistui vuoteen 2016 verrattuna. Perheneuvolan käyntejä oli 3662 ja asiakkaita 584 (v.2017).

LASTENSUOJELUILMOISTEN SYYT 2017

*) Juankoskella ilmoituksia n. 80-100 kpl.

Kuopion lastensuojeluilmoitukset 2013 - 2017

Vuonna 2017:

- Lastensuojeluilmoituksia tehtiin 3756, nämä kohdistuivat 2066 lapseen (v. 2016 ilmoituksia 2855, kohdistuivat 1695 lapseen).
- Vuoden aikana kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna 508 lasta. Uusia huostaanottopäätöksiä päätöksiä tehtiin 40 kpl.
- Palvelutarpeenarviointi tehtiin 759 ja asiakkuus jatkui 339 lapsella.
- Lastensuojelun perhetyön piirissä oli 322 perhettä (v. 2016 253).

Mitä tehty?

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy

- Lisätään lapsiperheiden varhaista ja avohuollon tukea.
- Kiusaamiseen ja fyysiseen uhkaan puututaan aktiivisesti.
- Seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puututaan aktiivisesti.
- Alkoholin ja huumeiden käyttö vähenee ja mielenterveyden ongelmia ehkäistään ja puututaan varhain, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Vaikutetaan nuorten vanhempien päihdeasenteisiin (kouluth. kautta 7.lk:n laajat terveystarkastukset vrt. Sitra riskiryhmät).
- Nuorten kokema terveydentila paranee, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Edistetään lasten ja nuorten liikkumista sekä hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistään ylipainoa.

Lisätään lapsiperheiden varhaista ja avohuollon tukea

- Lastensuojelun lapsiperheiden perhetyön tarve on lisääntynyt. Omia palveluja on täydennetty ostopalveluina.
- Kaupunki on mukana LAPE-kärkihankkeessa (lasten ja perheiden palveluiden muutosohjelma). Tässä hankkeessa kaupungilla on ollut erityinen osatoteuttajavastuu lastensuojelun palveluiden kehittämisessä. LAPE-hanke jatkuu vuonna 2018.
- Syyskuusta alkaen tuotettiin omana toimintana perhekuntoutusta. Nuorten avohuollon työryhmätoiminnalla tuettiin nuoria ja perheitä kotiin, joten oman laitoksen 13-17-vuotiaista asiakkaista sijoittui kotiin 58 %.
- Painopisteen siirtäminen varhaiseen tukeen eteni. Perhetyön tarve lisääntyi ja oman tuotannon vahvistaminen oli painopisteenä. Erityisesti iltaja viikonlopputyön kysyntä kasvoi. Palvelussa oli jonoa ja akuutteihin perhetilanteisiin vastaaminen heikentyi. Perhetyön resurssien siirtoa muista yksiköistä suunnitellaan alkuvuodeksi 2018.
- Kehitettiin terveydenhoitajien vastaanottoja ilman ajanvarausta ja otettiin käyttöön neuvolan iltapäivävastaanotot. Sähköistä asiointia kehitettiin. Kouluterveydenhoitajien ODA –hankkeessa työstettiin psykososiaalisen tuen tunnistamisen prosessia.
- Terveydenhoitajien vastaanotoilla käytettiin näyttöön perustuvia menetelmiä kuten Neuvokas perhe- ja Motivoiva haastattelumenetelmiä

Lasten ja nuorten hyvinvointi

KOETTU TERVEYDENTILA

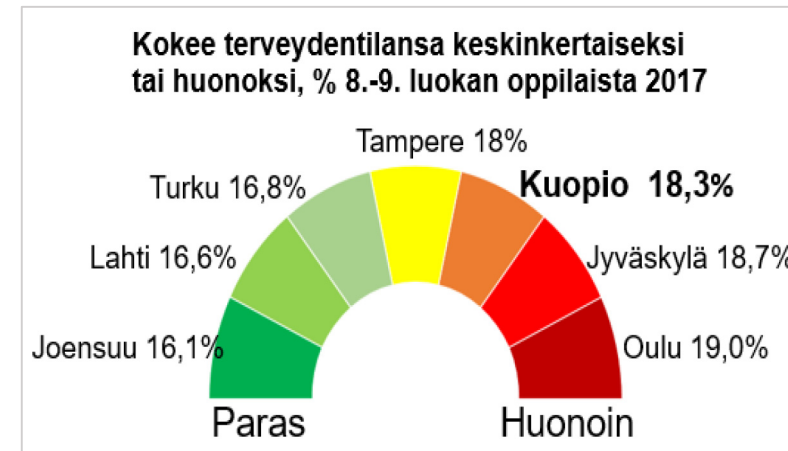
Kuopion 8.-9. -luokkalaisista 80 % **kokee terveydentilansa erittäin tai melko hyväksi**. Keskinertaiseksi tai huonoksi terveytensä kokee vajaa 20 %, tytöt useammin kuin pojat. Vuoden 2013 tilanteeseen verrattuna tulos on huonontunut. Sama kehitys huonompaan suuntaan on ollut myös vertailukaupungeissa.

KOULUKIUSAAMINEN väheni

Perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaista koki tullessa koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa 5,9 % (pojista 7 % ja tytöistä 5 %). Oppilaista 70 %:a ei oltu kiusattu lainkaan lukuvuoden aikana (tytöt 73 %, pojat 67 %).

Perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista koki tullessa koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa 4,9 % (pojista 7 % ja tytöistä 3 %) . Oppilaista 79 % ei oltu kiusattu lainkaan lukuvuoden aikana (tytöt 82 % ja pojat 75 %). Kiusaaminen lyömällä, potkimalla tai tönimällä lisääntyi kaikilla eri kouluasteilla, ollen eniten 8. ja 9. luokalla 24,3%.

Lähde: kouluterveyskysely 2017

Koulukiusattuna väh. kerran viikossa, %, 2017

Aste	Joensuu	Jyväskylä	Kuopio	Lahti	Oulu	Tampere	Turku
4. ja 5. lk	6,30	7,10	5,90	6,70	6,30	8,80	7,90
8. ja 9. lk	5,90	5,00	4,90	5,40	4,30	5,90	6,30
Ammat. oppil.	2,00	2,90	1,90	2,80	2,00	4,60	4,10
Lukio 1-2 luokka	0,80	2,30	0,60	0,70	1,00	0,90	1,00

KUOPIO

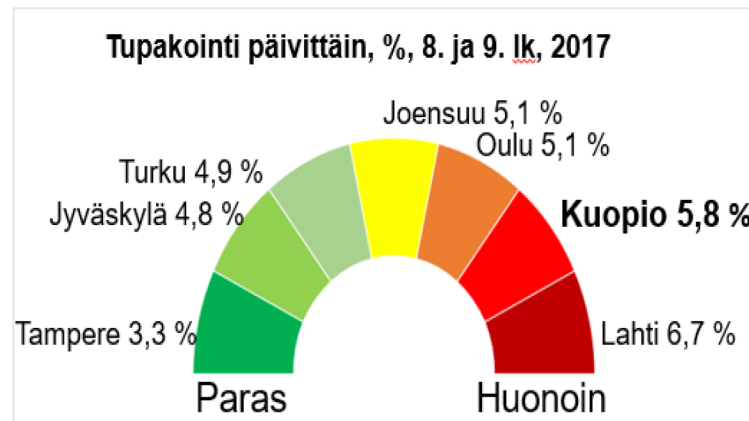
Lasten ja nuorten hyvinvointi

PÄIHTEET

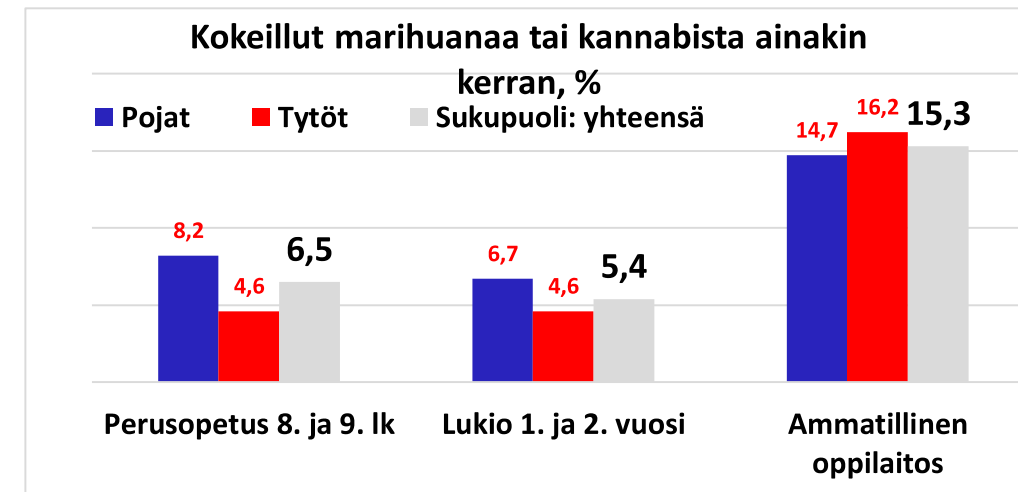
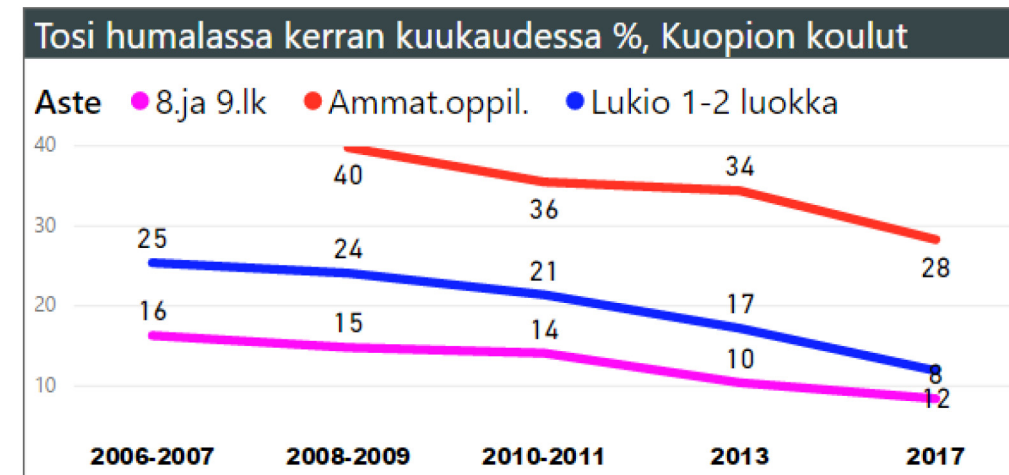
Kuopiolaisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden tupakointi ja alkoholin käyttö on vähentynyt.

Humalahakuinen juominen ja tupakoivien osuus on vähentynyt. Päihteiden käyttö on huomattavasti yleisempää ammatillisissa oppilaitoksissa kuin lukiossa. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista miltei kolmasosa on tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa ja huumeita on kokeillut noin 15 %.

Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista tupakoi päivittäin liki neljäsosa eli 24 % (v. 2013 37 %). Päivittäin tupakoi lukion 1-2 luokkalaisista 2,5 % ja perusopetuksen 8-9 luokkalaisista noin 6 %. Nuuskankäyttäjien määrä lisääntyi. Vuonna 2017 nuuskaa käytti päivittäin 7,9 % ammattioppilaitosten opiskelijoista.

Lähde: kouluterveyskysely 2017

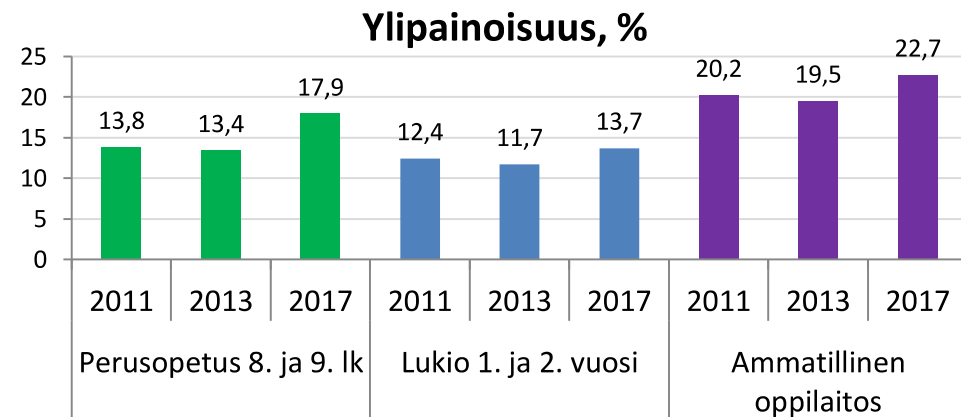
Lasten ja nuorten hyvinvointi

KOULURUOKAILU

Kouluterveyskyselyn 2017 mukaan päivittäisen koululounaan jättää väliin noin kolmannes 8. ja 9. luokan oppilaista. Lukion opiskelijoista noin joka neljäs ei syö koululounasta joka päivä. Yleensä vertailukaupungeissa koululounaan suosio on parantunut toisin kuin Kuopiossa, jossa yläasteen ja lukioiden jätetään koululounas syömättä yhtä usein tai useammin kuin vuonna 2013.

YLIPAINO

Ylipainoisten nuorten määrä on lisääntynyt Kuopiossa kaikissa eri ikäryhmissä.

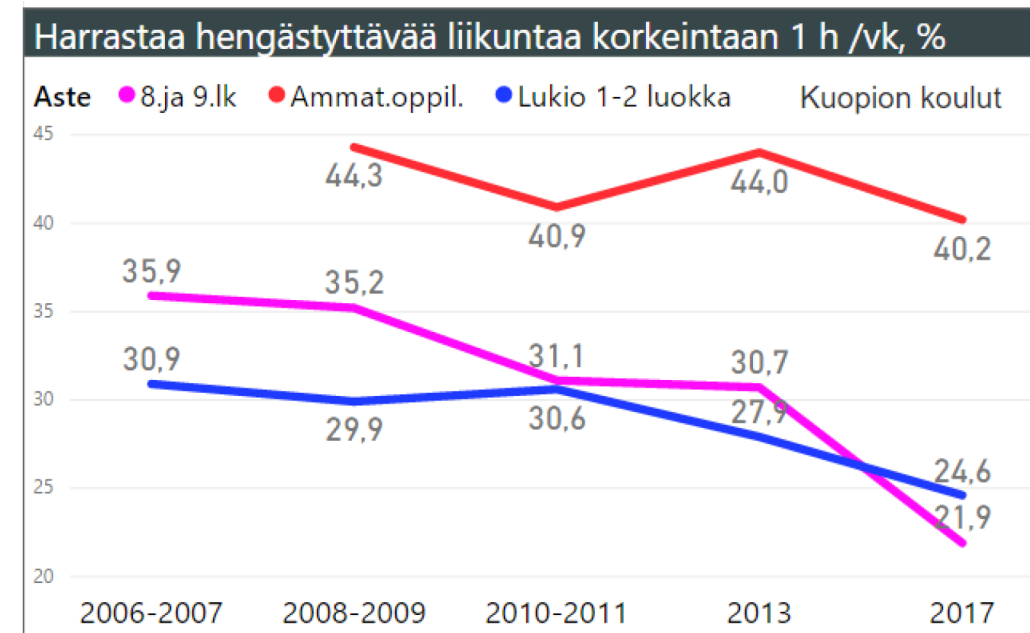

Lähde: kouluterveyskysely 2017

LIIKUNTA

Kuopion koululaisten liikunnan harrastus on lisääntynyt. Hengästyttävää liikuntaa vähän, eli alle 1 tuntia, harrastavien osuudet ovat vähentyneet. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoissa on vähiten hengästyttävää liikuntaa harrastavia.

Lukiolaisista 94 %, 8. ja 9. luokan oppilaista 89 % harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijat harrastavat vähemmän eli heistä 79 %:lla on kerran viikossa jokin harrastus.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

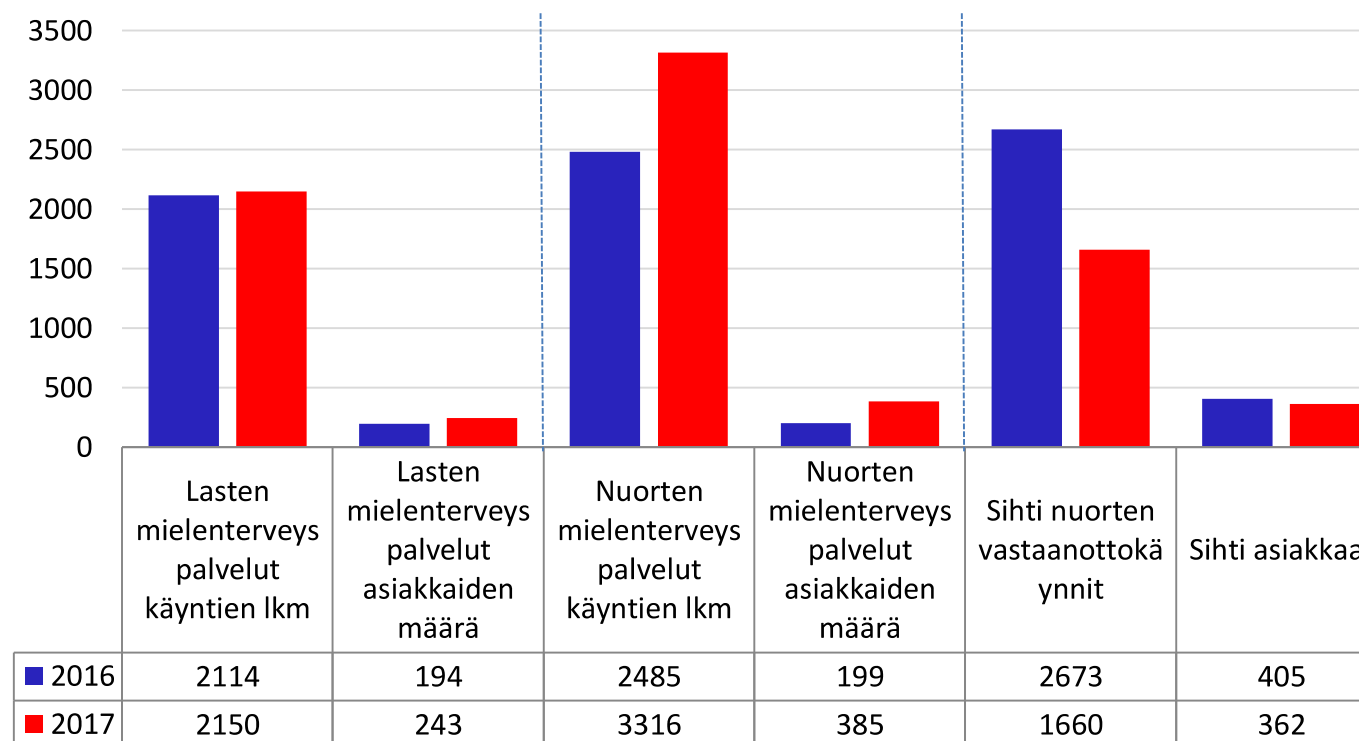
MIELENTERVEYS

Lasten mielenterveyspalvelun asiakkaiden ja käyntien määrät kasvoivat hiukan.

Nuorten mielenterveysyksikössä lähettemäärä lähes kaksinkertaistui vuoteen 2016 verrattuna.

Kuopion psykiatrian keskuksen vuoden 2017 lähetemäärä oli 17% suurempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä on tapahtunut erityisesti nuorten aikuisten lähetteisissä.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut

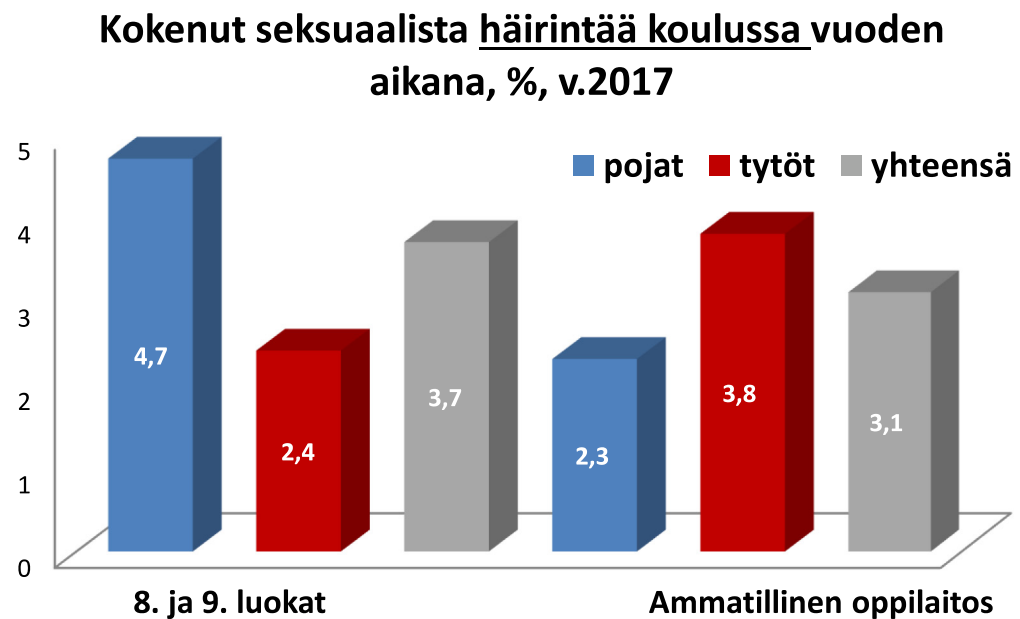

Lähde: Kuopion kaupungin tilastot

Lasten ja nuorten hyvinvointi

SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ JA VÄKIVALTA

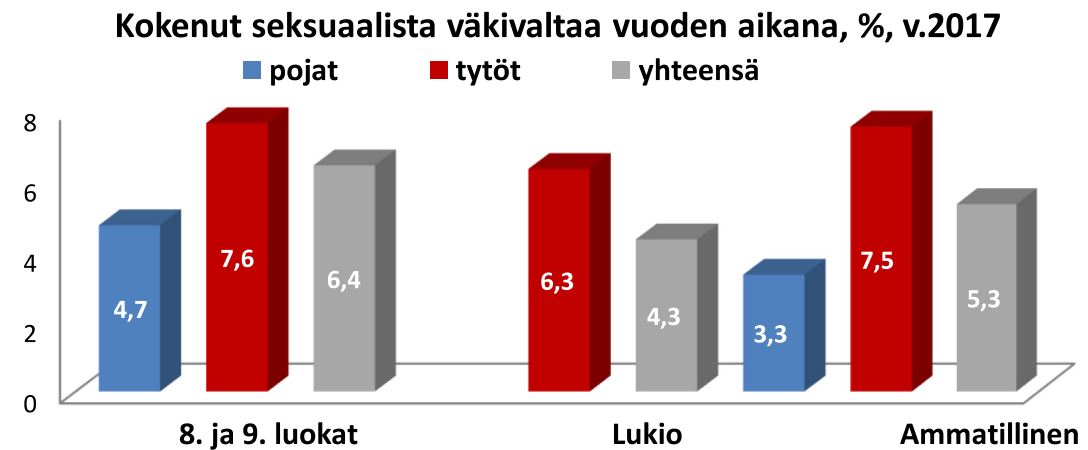
Seksuaalista häirintää (seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua) on kokenut **koulussa** 8. ja 9. luokan oppilaista 3,7 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 3,1 %. Kuopion tilanne on keskimääräinen suhteessa vertailukaupunkeihin. Vain pieni osa nuorten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä tapahtuu kouluissa ja oppilaitoksissa.

Lähde: kouluterveyskysely 2017

Seksuaalista väkivaltaa on kokenut vuoden aikana 8. ja 9. luokan oppilaista 6,4 %, lukiolaisista 4,3 % ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 5,3 %. Tytöt ovat kokeneet enemmän seksuaalista väkivaltaa kuin pojat. Tilanne on peruskoululaisten osalta keskimääräinen ja toisen asteen osalta parempi kuin vertailukaupungeissa. 8. ja 9. luokan nuorista 14,6 % olisi tarvinnut tukea seksuaaliseen häirintään tai väkivaltaan koulun aikuisilta, mutta ei saanut.

4. ja 5. luokan oppilaista seksuaalista väkivaltaa vuoden aikana on kokenut 1,3 % (erilainen kysymysten asettelu kuin 8. ja 9. luokalla). Lukioikäisten lukuja ei ole vielä saatavilla (v.2017). Tytöt kokivat seksuaalista häirintää enemmän kuin pojat.

Vuoden 2013 ja 2017 luvut seksuaalisen häirinnän ja väkivallan osalta eivät ole vertailukelpoiset. Vuonna 2017 kysymys on rajattu koskemaan edellisen 12 kk aikana tapahtunutta seksuaalista häirintää, aikaisempina vuosina aikarajasta ei ole ollut. Vuonna 2013 kouluterveyskyselyssä seksuaalista häirintää oli kokenut joskus tai toistuvasti peruskoululaisista 55 % ja lukiolaisista 51 %. Lisäksi seksuaalista väkivaltaa oli kokenut joskus tai toistuvasti 14 % peruskoululaisista ja lukiolaisista ja 19 % ammatillisen opiskelijoista.

Mitä tehty?

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy

- Lisätään lapsiperheiden varhaista ja avoimuuden tukea.
- Kiusaamiseen ja fyysiseen uhkaan puututaan aktiivisesti.
- Seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puututaan aktiivisesti.
- Alkoholien ja huumeiden käyttö vähenee ja mielenterveyden ongelmia ehkäistään ja puututaan varhain, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Vaikutetaan nuorten vanhempien päihdeasenteisiin (kouluth. kautta 7.lk:n laajat terveystarkastukset vrt. Sitra riskiryhmät).
- Nuorten kokema terveydentila paranee, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Edistetään lasten ja nuorten liikkumista sekä hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistään ylipainoa.

Kiusaamiseen ja fyysiseen uhkaan puututaan aktiivisesti

- Kiusaamisen ennaltaehkäisyn ja puuttumisen työryhmän toiminta alkoi. Suunniteltu jatkuvaa kiusaamisen ennaltaehkäisyn kampanjointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tasaisesti pitkin vuotta, mm. Sankarikaveri puuttuu. <https://www.kuopio.fi/kiitos-kaveruudelle>

Seksuaalinen häirintään ja väkivaltaan puututaan aktiivisesti

- Seksuaaliterveyden edistämisen työryhmän toimeksiannosta Savonia amk:n kanssa tuotettiin materiaalia seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyyn. Materiaali otetaan käyttöön vuonna 2018. Tyttöjen Talolla alkoi seksuaalisen häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn hanke.

Alkoholien ja huumeiden käyttö vähenee ja mielenterveysongelmia ehkäistään

- Ehkäisevä päihdetyö jatkoi jalkautumista nuorten pariin. Pakka-toimintamallilla tehdään eri toimijoiden kanssa yhteistyötä päihdehaittojen vähentämiseksi.
- Poliisi aloitti huumevanhempainiltakiertueen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa nuorten vanhempien päihdeasenteisiin ja jakaa heille tietoa nykyisestä huumeilanteesta. Vuoden 2017 lopulla pidettiin ko. vanhempainilta kuudella yläkoululla ja vuoden 2018 puolella kahdella yläkoululla. Kevään 2018 aikana tullaan tilaisuus järjestämään vielä viidellä yläkoululla.
- Perheneuvola, SIHTI Nuorten vastaanotto ja Lasten ja nuorten mielenterveysyksikkö yhdistyivät 2017.
- Matalankynnyksen mielenterveyspalveluja tuotettiin yhteistyössä yli organisaatorajojen terveyskeskuksen vastaanoton tiimien kanssa. Kuopion psykiatrian keskuksen (KPK) kuuden sairaanhoitajan työpanos kohdistui yhdessä tehtävään työhön. Psykiatrian konsultaatiopalveluja annettiin 1-2 pv/ viikossa. Vamos –hankkeen kanssa tehtiin yhteistyötä. Hankkeeseen on nimetty työntekijä, joka on mukana hankkeen toiminnassa päivän viikossa.
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa oli ostopalvelutarvetta.

Mitä tehty?

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy

- Lisätään lapsiperheiden varhaista ja avohuollon tukea.
- Kiusaamiseen ja fyysiseen uhkaan puututaan aktiivisesti.
- Seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puututaan aktiivisesti.
- Alkoholin ja huumeiden käyttö vähenee ja mielenterveyden ongelmia ehkäistään ja puututaan varhain, erityisesti ammatillisten oppilaitosten vrt. Sitra riskiryhmät).
- Vaikutetaan nuorten vanhempien päihdeasenteisiin (kouluth. kautta 7.lk:n laajat terveystarkastukset
- Nuorten kokema terveydentila paranee, erityisesti ammatillisten oppilaitosten nuorten parissa.
- Edistetään lasten ja nuorten liikkumista sekä hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistään ylipainoa.

Edistetään lasten ja nuorten liikkumista sekä hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistään ylipainoa

- Lasten ja nuorten liikkumiseen on kiinnitetty huomiota. Kaikki Kuopion peruskoulut ovat Liikkuvia kouluja. Kouluissa on liikuntavälitunteja ja koulujen arkikäytänteitä kehitetään liikkuviksi.
- Vähän liikkuville nuorille aloitettiin Juniori Menoxin, liikuntaneuvonnan – ja ohjauksen suunnittelu.
- Urheiluseurat tuottivat koulujen iltapäivätoimintaa.
- Sporttikortin käyttöä tehostettiin.
- Toteutettiin varhaiskasvatuksen ja koulun väelle ravitsemuskasvatusta ja –neuvontaa koskevat kyselyt ja kehitettiin ravitsemusindikaattoreita. Tuotiin esille kuopiolaisten ravitsemuskasvatuksen ja –neuvonnan haasteita ja lähdettiin näitä kehittämään yhdessä eri toimijoiden kanssa

Työikäiset

Työttömyysaste on alimmalla tasolla vuoden 2014 jälkeen. Kuopion työttömyysaste on matala verrattuna muihin vastaavan kokoiisiin kaupunkeihin.

Myös pitkäaikaistyöttömien määrä väheni. Osa vähenemisestä johtuu kolmen kuukauden välein suoritettavista haastatteluista.

Avoimia työpaikkoja syntyi lisää noin 550 edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten paikkoja oli auki myyntityössä ja terveydenhoitoalalla.

Nuorisotyöttömyys, joulukuu 2017

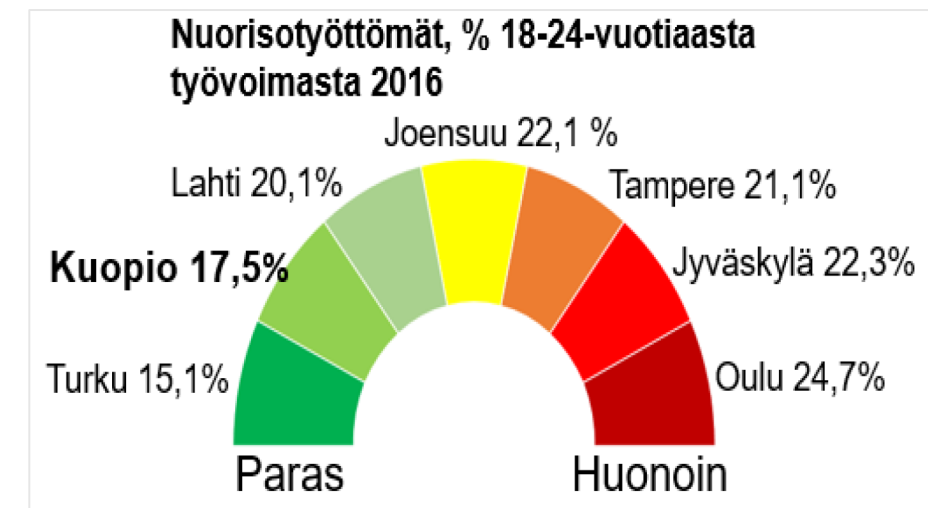
Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1014 joulukuun lopussa. Heistä pitkäaikaistyöttömänä oli 95 nuorta, joista poikia 63 ja tyttöjä 32. Etsivänuorisotyö tavoitti noin 2560 nuorta vuonna 2017.

Ulkomaalaisten työttömyys, joulukuu 2017

Ulkomaalaisia työttömiä oli noin 494 (416 12/2017) ja työttömyysaste 30,3 % 2018 (39,9% 12/2017). Ulkomaalaisten työttömien määrä ja työttömyysaste laski edelliseen vuoteen verrattuna.

Lähde: TEM

Kuopion työttömyys tammikuu 2017:

Mitä tehty?

Työikäisten hyvinvointi lisääntyy

- Positiivinen työllistyminen ja työllisyystilanne, erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten (alle 29-v) ja ulkomaalaisten työllistymiseen kiinnitetään huomiota.
- Ennaltaehkäistään päihteiden käyttöä ja perheväkivaltatilanteita.
- Maahanmuuttajalapsiperheiden syrjäytymistä ehkäistään ja turvapaikanhakijoiden tilanteeseen reagoidaan.

Positiivinen työllistyminen ja työllisyystilanne, erityisesti pitkäaikaistyöttömien, nuorten ja ulkomaalaisten työllistymiseen kiinnitetään huomiota

- Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten työllistymistä seurattiin nuorisopalveluiden monialaisessa työryhmässä. Etsivän nuorisotyön toimintaa arvioitiin ja kehitettiin.
- Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten syrjäytymistä ennaltaehkäistiin ohjauksella ja seuraamalla lukioikäisten opintojen keskeyttämistä säännöllisesti ja monialaisesti. Seuranta tehtiin monialaisessa työryhmässä sekä opiskeluhuollon palaverissa. Toimenpiteitä mm.: lisäopetusta käynnistettiin Minna Canthin koulussa, lukiokymppi yhteistyössä aikuislukion kanssa, Silta-kymppi, muutama oppilas integroitiin Neulamäen Hyvinvointiohjelmassa kouluun. Sähköisten palvelut: Tukea toiseen -verkkosivusto ja siihen liittyvät some-kanavat vakiintuivat käyttöön ja niistä tiedotettiin laajasti opiskelijoille ja oppilaitoksille.

Ennaltaehkäistään päihteiden käyttöä ja perheväkivaltatilanteita

- MARAK toiminta jatkui aktiivisesti: Väkivallan uhan alla oleville tehtiin riskinarviointia ja turvallisuussuunnitelmia.
- Huomaa lapsi vertaistukiryhmien toiminta päihteitä käyttäneille lapsiperheille jatkui.
- Jatkopolut Oy/ Nuorten Pysäkki

Työikäiset

Poliisin tilastoimat perheväkivaltatilanteet lisääntyivät edellisestä vuodesta.

Lastensuojeluilmoitusten suurin syy oli vanhempien päihteiden käyttö (15,7 %) ja perheväkivalta tai sen uhka (15,4%). Vakavan parisuhdeväkivallan (MARAK) tai sen uhan alla olevien moniammatillisen riskiarvioinnin käsittelyssä oli 14 asiakkaan asiat vuonna 2017 (v.2016 13).

Aikuisten mielenterveyspalveluissa käyntien määrä pysyi lähes samana (40 481 v.2017). Asiakkaiden lukumäärä kasvoi hieman (2 842 v. 2017).

Päihdepalvelusäätiön avokäyntien määrä kasvoi vuonna 2017. Käyntejä oli 22 120 (v.2016 oli 16 979). Korvaushoitokäyntien määrä kasvoi myös edelleen (16 650 v.2017, 10 374 v.2016). Edellisten vuosien tapaan valvotun lääkkeenjaon käynnit vähenivät, käyntejä oli 446 (881 v. 2016).

Päihdeklinikan asiakkaiden suurin ikäryhmä on 25–34 – vuotiaat nuoret aikuiset. Hoitosuhteessa olevien asiakkaiden suurin ikäryhmä on 35 – 44 -vuotiaat. Avopalvelujen asiakkaista on naisia lähes 35 %. Naisten osuus on jonkin verran kasvanut viimeisen vuoden aikana. Aikuisilla pääpähde oli edelleen alkoholi.

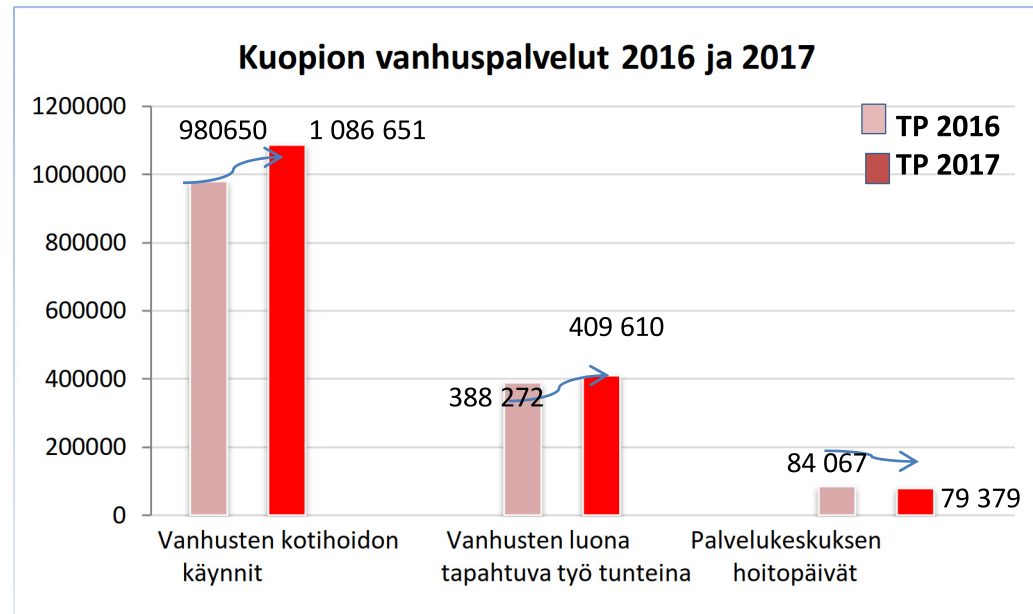
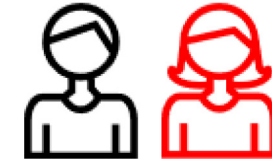
Kannabis on alkoholin ja lääkkeiden lisäksi yleinen päihde nuorilla asiakkailla. Myös suonensisäisten huumeiden käyttö on lisääntynyt ja käyttäjissä on entistä nuorempia asiakkaita.

Terveyspiste Portissa käyntejä oli 3967, joista miesten käyntejä noin 74 % (käyntejä 4310 v. 2016). Käyntimäärien väheneminen johtuu vaihdettujen neulojen ja ruiskujen kertamäärien kasvusta (v. 2017 max. 100 kpl , v. 2016 max. 60 kpl). Portissa vaihdettujen neulojen ja ruiskujen -määrä kasvoi 70 % viime vuodesta. Tarvikkeet palautuivat 95 %:sti takaisin.

Sotkanetin vuoden 2017 lukuja ei ole vielä saatavilla työikäisten päihdetilanteesta.

Ikäihmiset

KOTEIHIN VIETÄVÄ TUKI

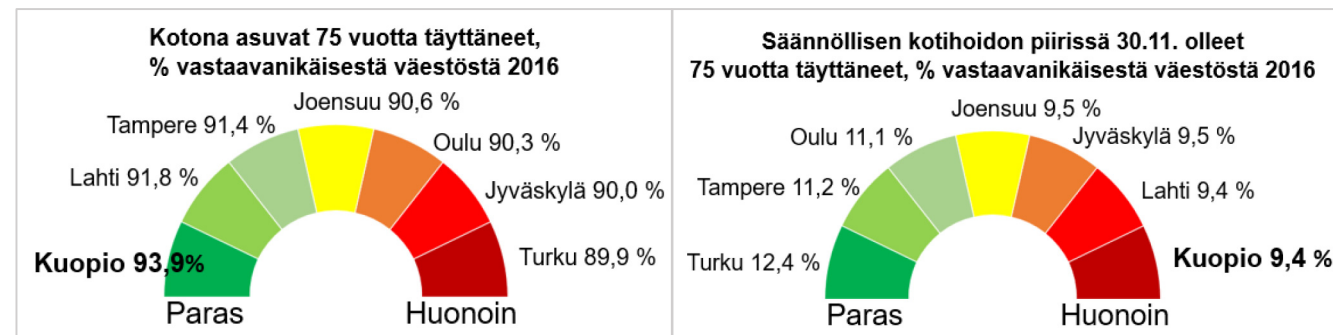

Ikäihmisten määrän kasvu lisäsi paineita kotihoidon palveluihin. Vanhusten kotihoidon käynnit ja työ tunteina kasvoi. Palvelukeskuksen hoitopäivien määrä laski hieman. Kotihoidossa henkilöstöresurssia lisättiin 30 htv asiakastuntien voimakkaan kasvun ja asiakaskortin mukaisen palvelutarpeen myötä.

Kuopio on mukana **Voimaa Vanhuuteen** ohjelmassa, jossa edistetään 75+ vuotta täyttäneiden kotona asuvien toimintakykyä. Vuonna 2017 on aloitettu mm. taloyhtiöjumppia ja ylisukupolvisia jumppia.

Vertailukaupunkeihin nähden Kuopiossa **kotona asuvien osuus** 75+ vuotta täyttäneistä oli suurin vuonna 2016. Mutta **säännöllisen kotihoidon piirissä** olevien osuus oli pienin. Vuoden 2017 tietoja ei ole vielä saatavilla.

Vanhusten kotihoidon asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin huhtikuussa 2017. Kyselyyn vastasi 323 asiakasta. Aikaisempaa useampi koki palveluiden vastaavan tarpeita. (95%, v. 2015 89%).

Mitä tehty?

Ikäihmisten hyvinvointi lisääntyy

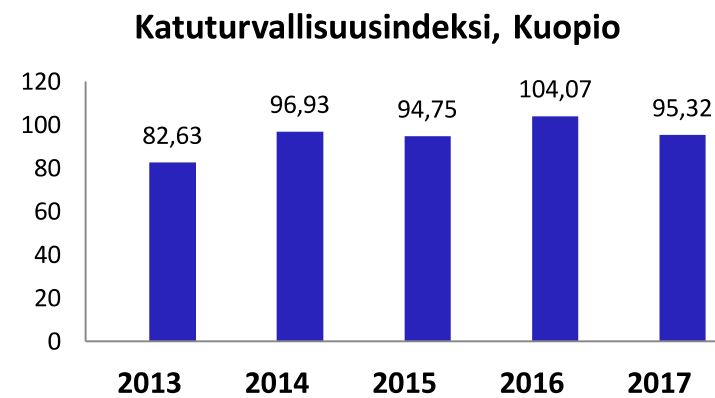
- Tutkitaan ja poistetaan aktiivisuutta ehkäiseviä tekijöitä.
- Vanhusten koteihin vietävää tukea lisätään. Kotiin vietäviä turvallisuuspalveluja kehitetään.
- Ehkäistään ja puututaan mielenterveys ja päihdeongelmiin.

- Kotiin annettavia palveluja, vanhusten asumispalveluita ja omaishoidon tukea myönnettiin lautakunnassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti. (Omaishoidon tuki 2,4 M€ v. 2017, 2,5 M€ v. 2016)
- Perhehoidon kehittämistä tehdään maakunnallisena yhteistyönä I&O -hankkeen muutosagentin johdolla. (I&O = kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa –hanke)
- Osana Promeq –hanketta on käynnistynyt ryhmämuotoisia palveluohjausryhmiä matalan kynnyksen periaatteella ikääntyneille.
- Palvelusetelin soveltuvuutta vaihtoehtoisena palvelun tuottamistapana testattiin kotiin annettavien palveluiden palveluvalikoimassa.
- Kotihoidossa toteutettiin jaetun hoivavastuun toimintamallin kokeilu.
- Kotihoidossa käynnistyi virtuaalikutikäyntipalvelu toukokuussa 2017, asiakkuuksia on 71.
- Kotikuntoutumisen mahdollisuuksia ikäihmisille. Kotihoidon kuntouttava arviointijaksokokeilu toteutettiin.
- Lisäturvaa kotiin haettiin teknologisilla apuvälineillä.
- Hoivapalveluiden henkilöstöresursseja vahvistettiin, kun keväällä 2017 rekrytoitiin 60 vakinaista lähityöntekijää. Työntekijöiden kotona asumista tukevaa osaamista vahvistettiin (AHAA-koulutus).
- Kotona asumista tukevia valmiuksia toimia: SoTeTiKe – tilannekeskus aloitti, kotisairaalan ja kotiutusyksikön kehittämistä edistettiin.
- Asiakaskyselyt toteutettiin keväällä 2017 kotihoidossa, asumispalveluissa ja vanhusten päivätoiminnassa.

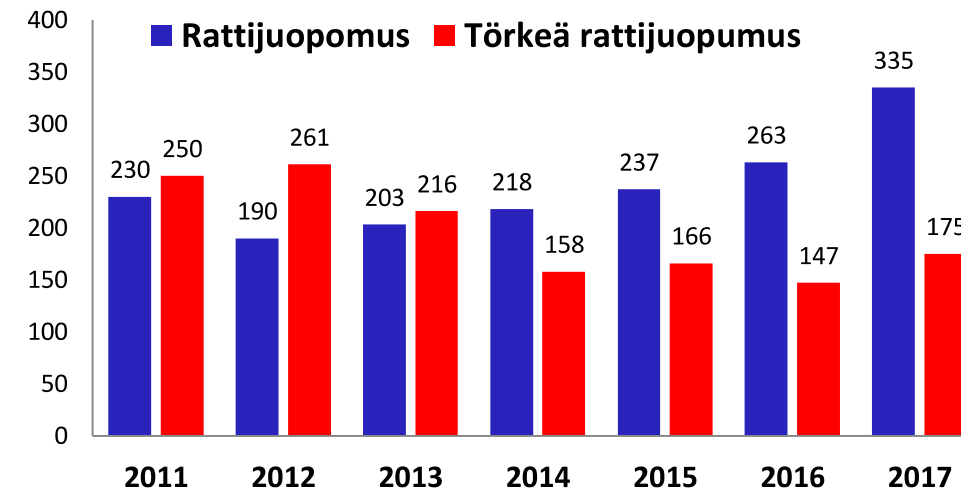
Kaikille yhteiset

TURVALLINEN YMPÄRISTÖ

Katuturvallisuusindeksi laski edellisestä vuodesta. (Poliisin tilastot.)

Huumausainerikosten määrä kasvoi (v.2017 708, v.2016 646). Eniten huumausainerikoksia tapahtui keskustassa, Petosella ja Neulamäessä. Päihdekiinnottojen määrä laski edelleen (1484 v.2017, 1806 v.2016). Päihdekiinnottoja oli eniten keskustassa, Petosella ja Männistössä. Seksuaalirikosten määrä (64) kasvoi jälleen (v. 2016 54, v. 2015 66). (Poliisin tilastot.)

Päihteiden käyttö näkyy poliisin tilastoissa, esim. rattijuopumus- ja törkeiden rattijuopumustapausten määrien kasvussa. (Poliisin tilastot.)

Ennakkotiedon mukaan **jalankulkuonnettomuudet** vähenivät vuonna 2017. Jalankulkuonnettomuuksissa loukkaantumiset puolittuivat (v. 2017 6, v. 2016 12) ja kuolemia ei tapahtunut lainkaan (v. 2017 0, v.2016 2). **Pyöräilijän loukkaantumisia** tilastoitiin neljä enemmän verrattuna vuoteen 2016 (v. 2017 17, v.2016 13) ja kuolemia ei tapahtunut. (Liikenneturva 2017).

Tulipalojen kokonaismäärä on pysynyt lähes samana kuin edellisenä vuonna. Eniten on ollut rakennuspalovaaroja (50) ja liikennevälinepaloja (33) kuten edellisenäkin vuonna. Yhtään palokuolemaa ei ollut, joten siinä suhteessa mennyt vuosi oli erinomainen. (Pohjois-Savon Pelastuslaitos.)

Kaikille yhteiset

AKTIIVISUUS, YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS

Eniten **yksinäisyyttä** suhteessa vertailukaupunkeihin on ammatillisen oppilaitoksen nuorilla. Peruskoululaisten ja lukiolaisten osalta tilanne on parempi. (Kouluterveyskysely 2017)

Kotihoidon asiakaskyselyssä yksinäisyyttä koki 38 % (v.2017), vaikka heistä 91 %:lla on sosiaalinen tukiverkosto ja läheisiä joiden kanssa jakaa asioita. (Kuopion omat tilastot)

Maaseutualueiden lähidemokratiamalli eli pitäjäraadit aloittivat toimintansa. Toiminta mahdollistaa asukkaiden osallisuuden ja vaikuttamisen oman alueensa kehittämiseen.

Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn 2018 tuloksia
(444 vastausta, tilanne 12.3.2018)

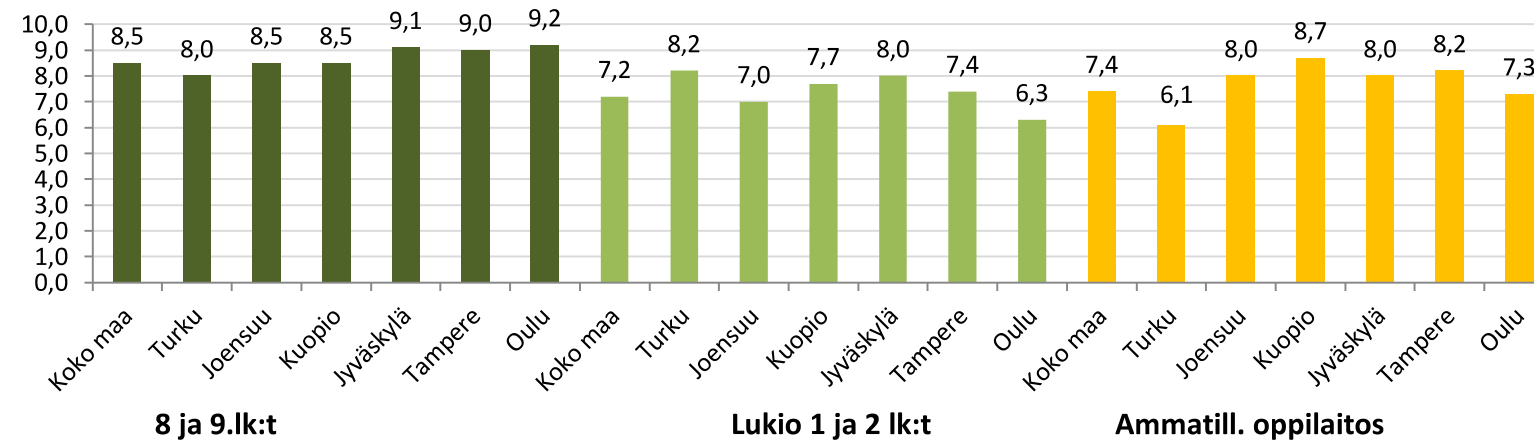
Kuopiolaisten hyvinvointia vahvistaa:

- väljä, rauhallinen, luonnon läheinen asumisympäristö
- luonto, ulkoilumahdollisuudet
- perhe, ystävät,
- harrastukset, liikunta, terveys, kulttuuri
- osallistuminen yhteiseen toimintaan.

Hyvinvoinnin parantamiseksi tulisi kehittää:

- alueiden tasa-arvoa
- palveluja tietyille alueille
- Kulkuyhteyksiä
- luontoalueita ja -suojelua
- heikommassa asemassa olevista ihmisistä huolehtimista.

Ei yhtään läheistä ystävää, %

KUOPIO

Kaikille yhteiset

VIIHTYISÄ JA AKTIIVISUUTEEN KANNUSTAVA YMPÄRISTÖ

Kuopion talousvesi on tasalaatuista ja täyttää ominaisuuksiltaan hyvin lakisääteiset vaatimukset ja suositusarvot. Vuonna 2017 alkoi Itkonniemen vesilaitoksen saneeraus. Juankosken vesihuolto liittyi Kuopion Veteen kuntaliitoksen myötä. **Jäteveden puhdistustulokset** täyttivät vaatimukset. Vedenkäsittelyssä ei ole tehty merkittäviä muutoksia. (Kuopion Vesi.)

Melualueella asuvien määrä on kasvanut. Vuonna 2017 tehdyn tie- ja raideliikenteen meluselvityksen mukaan tieliikenteen melualueella asuu 32 500 kuopiolaista ja raideliikenteen melualueilla 2 000 kuopiolaista. (Kuopion omat tilastot.)

Hengitettävien hiukkasten vuosikeskiarvot PM10 ug/m³ ovat vaihdelleet vuosittain (v. 2016 11). Vuoden 2017 tiedot eivät ole vielä valmistuneet.

Vuoden 2017 alustavan tiedon mukaan **kunnossapidettävät puisto- ja katuviheralueet** lisääntyivät. **Viherrakentamisen** määrä pysyi samana kuin edellisenä vuotena. **Katujen kunnossapidon asukastyytyväisyys** on ollut viime vuosina samalla tasolla. **Joukkoliikennettä** käyttää yhä useampi kuopiolainen. (Kuopion omat tilastot, kaavoitus, kunnossapito, rakentaminen ja joukkoliikenne .)

Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn 2018 perusteella (N=444) **viherympäristöllä ja vesistöillä** on onnellisuuden ja hyvinvoinnin kannalta erittäin suuri merkitys kuopiolaisille (tulos 9,3, asteikolla 1 erittäin vähäinen – 10 erittäin suuri merkitys). Kuopiolaiset ovat oman kokemuksensa mukaan yhtä **onnellisia** kuin edellisinä vuosina (ka 8,1 v.2017 ja 2016 ka 8.2, asteikolla 1 hyvin onneton – 10 hyvin onnellinen. (Kuopion omat tilastot 2017.)

Kaavoitus, kunnossapito, rakentaminen ja joukkoliikenne	2014	2015	2016	2017*
Asemakaavoitus				
Asemakaavojen valmistumisaika, kk	17	17	23	20
Puistojen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito				
Kunnossapidettävät puistot ja katuviheralueet, ha	587	603	570	577
Liikenneväylien kunnossapito				
Kunnossapidettävät liikenneväylät km	750	779	792	837
Asukastyytyväisyys katujen kunnossapidosta (1-5)	3,42	3,46	3,41	3,49
Rakentaminen				
Kadunrakentaminen km	5,4	2,8	3,5	3,5
Viherrakentaminen ha	5,6	0,4	2,0	2,0
Joukkoliikenne				
Kaupunkiliikenteen matkustajamäärä 1000 matkustajaa / v (Sis. Kuopio+Siilinjärvi)	4750	4909	5660	6198

*) v. 2017 tiedot alustavia.

Mitä tehty?

Kaikkien kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy

- Yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja osallisuutta lisätään lähidemokratiamallin ja osallisuuden ohjelman avulla.
- Viestintää ja markkinointia hyödynnetään ja tehostetaan, otetaan hyvinvointimarkkinoinnin toimintamalli käyttöön.
- Mahdollistetaan terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja aktiivisuuteen kannustava ympäristö.
- Elinikäisen liikennekasvatuksen ja –turvallisuuden tehostaminen, erityisesti polkupyörä- ja jalankulkijaonnettomuudet

- Osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä edistettiin.
- Liikenneturva tuki Kuopion kaupungin liikennekasvatusta 80 eri tilaisuudessa mm. kouluttamalla asiantuntijoita (esim. opettajia, varhaiskasvattajia ja työsuojeluhenkilöstöä) sekä tuottamalla sisältöjä ja toimintamalleja päiväkotien, koulujen, työpaikkojen ja järjestöjen liikennekasvatukseen. Yhteistyötä tehtiin mm. neuvoloiden, päiväkotien ja koulujen kanssa. Ikäihminen liikenteessä -teema oli esillä iäkkäiden tapahtumissa ja yhdistyksien kokoontumisissa. Liikenneturvallisuuden pääpaino on jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien ennaltaehkäisyssä.
- Liikenneturva piti poliisin kanssa rengasratsioita ja valistus-tiedotusratsioita mm. pyöränvaloista ja heijastimista. Suojatiesuojelijatoiminnalla edistettiin turvallista suojatiekäyttäytymistä. Tulevaa toimintaa on uusi Fillari-nettiympäristö, joka on tarkoitettu alakouluille liikennesääntöjen ja käyttäytymisen oppimista varten.
- Nopeusrajoituksia asetettiin mm. Saaristokadulle ja Niuvantielle. Suojatiejärjestelyjä ja töyssyjä rakennettiin mm. Jynkän koulun liittymään. Niiralankadun, Tulliportinkadun ja Suokadun välille saneerattiin pyöräilijöille ja jalankulkijoille omat väylät.
- Rikosten ennaltaehkäisy on kirjattu poliisin valtakunnalliseen tulostavoitteeseen. Valistus on koettu yhdeksi tehokkaimmista keinoista. Nuorten valistus painottuu omaisuusrikoksiin, liikennekäyttäytymiseen ja huumausaineisiin.

Hyvän elämän pääkaupunki

Lue lisää kuopiolaisten hyvinvoinnista www.kuopio.fi/hyvinvointi

KUOPIO